ผลของความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากรต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทย

นายรังสฤษฎ์ เหมบุญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-593-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF AGREEMENT ON CUSTOMS VALUATION ON THAI ECONOMIC LAW

Mr. Rangsarit Hemboon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fufillment of the Requirements

for the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-593-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากรต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทย
โดย	นายรังสฤษฏ์ เหมบุญ
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศุภัช ศุภชลาศัย)

.....กรรมการ
(อาจารย์โสภี ศิริ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

รังสฤษฏ์ เหมบุญ : ผลของความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากรต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทย (Effects of Agreement on Customs Valuation on Thai Economic Law)

อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์ , 170 หน้า. ISBN 974-635-593-7

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงผลกระทบของความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากรภายใต้กรอบของแกตต์ ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทย

ผลการวิจัยพบว่า ความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากรได้ร่างขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาความหลากหลายของระบบการประเมินราคาศุลกากรที่ทุกประเทศทั่วโลกมีวิธีการประเมินราคาศุลกากรที่แตกต่างกันและมีลักษณะเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ อันก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ สังคมระหว่างประเทศจึงต้องการให้มีระบบการประเมินราคาที่จะนำมาใช้บังคับร่วมกัน โดยยึดหลักเกณฑ์ง่ายๆ ไม่ซับซ้อน และสามารถคาดการณ์ได้ ซึ่งก่อให้เกิดความแน่นอนและเป็นการส่งเสริมต่อการค้าระหว่างประเทศ และจากการวิจัยพบว่า ระบบการประเมินราคาศุลกากรของไทย มีลักษณะเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรการค้าโลกจึงมีพันธะกรณีที่จะต้องจัดทำกรอบบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการประเมินราคาศุลกากรให้สอดคล้องกับระบบราคาแกตต์

จากการวิจัยสรุปได้ว่า ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากโดยแต่ละประเทศมีความต้องการให้มีการค้าอย่างเสรีมากขึ้น ระบบการประเมินราคาที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการค้าระหว่างประเทศ และจากการศึกษาวิธีการประเมินราคาศุลกากรของประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และยุโรป ซึ่งได้นำเอาระบบราคาแกตต์มาใช้แล้วต่างมีบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นไปตามระบบราคาแกตต์แทบทุกตัวอักษร ดังนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย คือ การจัดทำบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการประเมินราคาศุลกากรที่สอดคล้องกับระบบราคาแกตต์ เพื่อให้เป็กฎหมายเฉพาะ (Sui Generis) แยกต่างหากจากกฎหมายอื่น เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาควิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา กฎหมายระหว่างประเทศ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2539 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

C670535 : MAJOR LAW
KEY WORD:

CUSTOMS VALUATION/GATT/INTERNATIONAL TRADE LAW

RANGSARIT HEMBOON : EFFECTS OF AGREEMENT ON CUSTOMS VALUATION ON THAI ECONOMIC LAW. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. DR. CHUMPHORN PACHUSANOND. 170 pp. ISBN 974-635-593-7

The objective of this research is to study the effects of Customs Valuation Agreement under GATT, which is an international agreement that affects on Thai Economic Law.

The results of this research found that the customs valuation Agreement was drafted for solving the variety of customs valuation systems in every country all around the world that have different methods in customs valuation. Each method was set to protect each countries' advantages. This variety creates the barriers to international trade. The international societies, therefore, need a common valuation system that is a simple and predictable principle. This creates the certainty and facilitates the international trade. Besides, the research found Thailand customs valuation systems has a protective advantages of country. Since Thailand is a member of World Trade Organization, Thailand has legal binding to set a customs valuation law to be consistent to GATT valuation system.

The conclusion of this research is that the current economic world has changed tremendously. Each country needs more liberal trade, and a suitable valuation system for the current economics. The system must facilitate the international trade. From the studies of the U.S.A., Canada and European Union (customs valuation methods which used GATT valuation system) all of their methods follow GATT valuation system almost verbertim. Hence the most suitable suggestion for Thailand is to set up a new valuation law that is consistent to GATT valuation system as a sui generis to separate obviously from others law.

ภาควิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา กฎหมายระหว่างประเทศ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา 2539 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์ ซึ่งกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอุทิศเวลาอย่างเต็มที่ในการตรวจร่างวิทยานิพนธ์ภายในเวลาอันจำกัด รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาได้ให้คำแนะนำในการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ ซึ่งต่อมาได้เป็นประโยชน์อย่างมากในการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้วางรากฐานการศึกษากฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุก ๆ ท่านคือ อาจารย์ ดร. สุภัช ศุภชลาศัย ที่ได้ชี้แนะประเด็นทางด้านเศรษฐกิจในแง่มุมต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และ อาจารย์ โสภี ศิริ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ซึ่งกรุณาช่วยเหลือทางด้านเอกสารตลอดระยะเวลาของการศึกษา คุณเรวดี เหมบุญ ที่กรุณารับพิมพ์วิทยานิพนธ์ให้จนสำเร็จสมบูรณ์ คุณทิวานันท์ วังศพ่าห์ ที่อนุเคราะห์ให้เอกสารข้อมูลจากต่างประเทศ รวมทั้งให้กำลังใจผู้เขียน Mr. Arun S. Alexander ที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูลของประเทศแคนาดา และขอขอบพระคุณบุคคลอื่น ๆ ที่มิได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือให้กับผู้เขียน

ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่สั่งสอนและให้ความรู้แก่ผู้เขียน และขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำลังใจผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทที่		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		จ
กิตติกรรมประกาศ		ฉ
บทนำ	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	สมมุติฐานของวิทยานิพนธ์	3
	วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	3
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	3
	วิธีวิจัย	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
1 ความสำคัญของการประเมินราคาศุลกากรต่อการค้าระหว่างประเทศ		5
1.1 ที่มาและความสำคัญของการประเมินราคาต่อการค้าระหว่างประเทศ		5
1.1.1 วิธีการเข้าสู่การประเมินราคาของประเทศ		6
1.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินราคา		7
ก. แนวความคิดเชิงปฏิฐาน (positive concept)		8
ข. แนวความคิดเชิงอนุมาน (notional concept)		8
1.1.3 มูลฐานหรือมาตรฐานของการประเมินราคา		8
1.2 ระบบการประเมินราคาศุลกากรที่สำคัญ		10
1.2.1 ระบบการประเมินราคาศุลกากรของประเทศสหรัฐอเมริกา		10
- ระบบที่กำหนดลำดับของวิธีการประเมินราคา		11
- ระบบที่กำหนดให้ใช้ราคาขายของสินค้าที่ผลิตภายในประเทศที่นำเข้า		20
- ระบบที่กำหนดให้ใช้ราคาที่สูงกว่าเป็นฐานในการประเมินราคา		21
- ตารางสรุปข้อดีและข้อเสียของการประเมินราคาประเทศสหรัฐอเมริกา		22
1.2.2 ระบบการประเมินราคาของประเทศแคนาดา		23

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ระบบที่ให้ใช้ราคาท้องตลาดที่ยุติธรรม. 23
- ระบบที่มีวิธีการสำรองสำหรับการประเมินราคา. 23
- ระบบการประเมินราคาเพื่อต่อต้านการทุ่มตลาด. 24
- ระบบที่ให้ใช้ราคาขั้นต่ำ. 24
- ระบบที่ให้ใช้ราคาที่สูงกว่า. 25
- ตารางสรุปข้อดีและข้อเสียของการประเมินราคาประเทศแคนาดา. 25

1.2.3 การประเมินราคาตามระบบราคาคำนิยามบรัสเซลส์. 26
1.2.3.1 ประวัติความเป็นมา. 26
1.2.3.2 ลักษณะการประเมินราคาตามระบบราคาคำนิยามบรัสเซลส์. . . . 27
- ตารางสรุปข้อดีและข้อเสียของการประเมินราคาของระบบ BDV. 30

1.2.4 การประเมินราคาตามระบบราคาแกตต์รอบโตเกียว 31
1.2.4.1 ความเป็นมาของระบบราคาแกตต์. 31
1.2.4.2 หลักการพื้นฐานของระบบราคาแกตต์. 37
1.2.4.3 วิธีการประเมินราคาตามระบบราคาแกตต์. 37

1.2.5 การประเมินราคาตามระบบราคาแกตต์รอบอุรุกวัย. 38

2 หลักเกณฑ์การประเมินราคาศุลกากรภายใต้แกตต์ 41

2.1 วิธีหลักของการประเมินราคาตามระบบราคาแกตต์. 41

2.1.1 ราคาซื้อขาย (Transaction Value). 42
- ระบบที่กำหนดให้ใช้ราคาซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกัน. 42
การปรับแต่งราคา. 43
การปรับแต่งราคาที่เป็นการบังคับ. 44
การปรับแต่งราคาที่เป็นทางเลือก. 50
เงื่อนไขของการขาย. 51
การใช้ราคาทดสอบ. 55

2.2 วิธีสำรองของการประเมินราคา. 56
- ระบบที่กำหนดลำดับของวิธีการประเมินราคาที่แน่นอน. 56

2.2.1 ราคาซื้อขายของของที่เหมือนกันหรือของที่คล้ายคลึงกัน
(Transaction Value of Identical or Similar Goods). 56
วิธีการประเมินราคาที่สามารถสลับกันได้. 62
2.2.2 วิธีหักทอน (Deductive Method). 62

2.2.3 ราคาบวกรวม (Computed Value). 65

2.2.4 วิธีการวกกลับ (Fall Back Method). 67
- ระบบที่กำหนดให้ใช้ราคาต่ำสุด. 68
- ระบบที่ห้ามใช้ราคาขั้นต่ำ. 69

2.3 วิธีการต้องห้ามเกี่ยวกับการประเมินราคาตามระบบราคาแกตต์. 69

2.4 มติเกี่ยวกับการประเมินราคาแกตต์ 72
- มติว่าด้วยตัวบทเกี่ยวกับมูลค่าต่ำที่สุดและการนำเข้าโดยตัวแทนแต่ผู้เดียวและ
ผู้รับสัมปทานแต่ผู้เดียว. 73
- มติเกี่ยวกับกรณีหน่วยงานบริหารทางศุลกากรมีเหตุผลที่จะสงสัยข้อเท็จจริง
หรือความถูกต้องของมูลค่าที่สำแดงไว้. 74

3. หลักเกณฑ์การประเมินราคาศุลกากรของไทย 79

- ตารางแผนภูมิการประเมินราคาศุลกากรของไทย. . . . . ก

3.1 ราคาแท้จริงในท้องตลาด 81

3.1.1 การกำหนดให้ใช้ราคานำเข้าสูงสุด. 86

3.1.2 ราคาประกาศสำนักมาตรฐานศุลกากร. 86

3.1.3 ราคาตาม Price List ที่ได้รับการรับรองจากกรมศุลกากร. 87

3.1.4 ของที่มีหลักเกณฑ์กำหนดราคาประเมินไว้โดยเฉพาะ. 88

3.2 ราคาท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ย 88

3.3 ค่าใช้จ่ายที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของราคาพึงประเมิน 89

3.3.1 ค่าระวาง (freight charges) 90

3.3.2 ค่าประกันภัย (insurance charge) 90

3.3.3 ค่านายหน้า (commission) 91

3.3.4 ค่าใช้จ่ายสำหรับแผนผังแบบและเครื่องมือ 91

3.3.5 ค่าใบอนุญาต (licence fee). 91

3.3.6 ค่าขนย้าย (handling charge) 91

3.3.7 ค่าดอกเบี้ย (interest) 92

3.3.8 ค่าสิทธิ (royalty) 92

3.4 ส่วนลด (discount) 93

3.4.1 ส่วนลดที่ยอมให้หักออกจากราคาได้ 93

3.4.2 ส่วนลดที่ไม่ยอมให้หักออกจากราคา 93

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สรุปหลักเกณฑ์การประเมินราคาศุลกากรของไทย. 94

- ตารางเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ 95

4. ผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจจากพันธะกรณีการประเมินราคาศุลกากรภายใต้แกตต์. 97

- ตารางเปรียบเทียบระบบราคาแกตต์และวิธีการประเมินราคาศุลกากรของไทยในปัจจุบัน 98

- ตารางแสดงผลกระทบจากพันธะกรณีการประเมินราคาศุลกากรแกตต์. 99

4.1 ผลกระทบต่อราคาแท้จริงในท้องตลาด. 105

1. ผลกระทบต่อการกำหนดให้ใช้ราคานำเข้าสูงสุด. 106

2. ผลกระทบต่อราคาสำนักมาตรฐานศุลกากร. 106

3. ผลกระทบต่อราคา Price List 107

4. ผลกระทบต่อราคาของที่มีหลักเกณฑ์กำหนดราคาประเมินไว้โดยเฉพาะ 107

4.2 ผลกระทบต่อราคาท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ย. 107

4.3 ผลกระทบต่อการนำเข้าส่งออก. 109

4.4 ผลกระทบต่อรายได้ของรัฐบาล. 110

- ตารางแสดงรายได้จากภาษีการนำเข้า. 110

4.5 ผลกระทบต่อการฉ้อฉลราคา. 113

4.6 ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายใน. 114

4.7 ผลกระทบต่อระเบียบพิธีการศุลกากร. 115

5. แนวทางปรับปรุงกฎหมาย บุคคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ในงานศุลกากร 118

5.1 การปรับปรุงกฎหมาย 118

- ตารางเปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยราคาศุลกากรระหว่างตัวบทกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกับกรอบของบทกฎหมายที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม. 119

5.1.1 การเปิดช่องให้มีวิธีการจัดเก็บภาษีเป็นอย่างอื่น ซึ่งมิได้มีวิธีการจัดเก็บภาษีอัตราตามราคา (ad valorem rates) 121

5.1.2 การให้คำจำกัดความหมายของคำ 122

5.1.3 บุคคลที่ถือว่ามีความสัมพันธ์กัน 125

5.1.4 ลำดับของวิธีการประเมินราคาและการสลับลำดับของวิธีการประเมินราคา 127

5.1.5 วิธีการต้องห้ามของวิธีการประเมินราคา 127

5.1.6 กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการประเมินราคา. 129

1. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับราคาซื้อขาย 129

2. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับการปรับแต่งราคา 134

3. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับราคาซื้อขายของของที่เหมือนกัน 137

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับราคาซื้อขายของของที่คล้ายคลึงกัน 138

5. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับราคาหักทอน 140

6. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับราคาบวกรวม 143

5.1.7 กรอบของบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินราคา 144

1. การแลกเปลี่ยนสกุลเงิน..... 144

2. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับการไม่เปิดเผยความลับ..... 146

3. กรอบของบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์ของผู้นำเข้า 147

4. การตรวจปล่อยสินค้าและการวางประกัน 148

5. สิทธิของผู้นำเข้าที่จะทราบวิธีการพิจารณากำหนดราคา 149

6. ภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริง 150

7. การกำหนดให้ผู้นำเข้าเก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับการนำเข้า..... 150

8. การคงไว้ของราคาท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ยสำหรับของขาออก..... 150

5.2 การแจ้งการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและข้อบังคับให้สอดคล้องกับความตกลง 151

5.3 การปรับปรุงบุคคลากร 152

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 การปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ 153

5.5 การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงองค์กร 154

1. สำนักงานส่วนกลาง (Headquarters) 155

2. สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional) 156

3. สำนักงานส่วนท้องถิ่น (Local) 156

5.6 การขอใช้สิทธิผ่อนผันต่อ WTO 156

5.6.1 สิทธิขอชะลอการนำบทบัญญัติของความตกลงนี้มาใช้ 157

5.6.2 สิทธิขอชะลอการใช้ราคาทดสอบ 157

5.6.3 สิทธิขอชะลอการใช้ราคาบวกรวม 158

6. บทสรุปและเสนอแนะ 159

รายการอ้างอิง 166

ประวัติผู้เขียน 170

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย